

HASAN ÖZKILIÇ

GÖNLÜMÜN
ŞİRAZESİ
BOZULDU

CAN

ÖYKÜ

Hasan Özkılıç
GÖNLÜMÜN
ŞİRAZESİ
BOZULDU

Can Yayınları: 1725
Türk Edebiyatı: 503

© Hasan Özkılıç, 2008
© Can Sanat Yayınları Ltd. Şti., 2008

1. basım: Mart 2008
2. basım: Kasım 2008

Yayına Hazırlayan: Faruk Duman

Kapak Tasarımı: Erkal Yavi
Kapak Düzeni: Semih Özcan
Dizgi: Gülay Yıldız
Düzeltili: Süleyman Asaf Taneri
Kapak Baskı: Çetin Ofset
İç Baskı ve Cilt: Eko Matbaası

ISBN 978-975-07-0932-6

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33

<http://www.canyayinlari.com>

e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

Hasan Özkılıç
GÖNLÜMÜN
ŞİRAZESİ
BOZULDU

ÖYKÜ

CAN YAYINLARI

**HASAN ÖZKILIÇ'IN
CAN YAYINLARI'NDAKİ
ÖTEKİ KİTAPLARI**

ŞERULDA BEKLEMEK / *öykü*
ORADA YOLLARDA / *öykü*

Hasan Özkılıç, 1951 yılında Iğdır'da doğdu. Orta ikinci sınıfa kadar burada eğitim gördü. Ailesi, 1968 yılında Manisa'nın Turgutlu ilçesine işçi olarak göçtü. Eğitimine burada devam etti. 1973 yılında Turgutlu Lisesi'nden mezun oldu. 1974 yılında Ege Üniversitesi İşletme Fakültesi'ne kaydoldu, bu okulu 1980 yılında bitirdi. 70'lerin başında yazmaya başladı. İlk öyküsü 1974 yılında *Demokrat İzmir* gazetesinde yayınlandı. Uzunca bir süre öykülerini dergilerde yayımlayan Özkılıç'ın ilk kitabı *Kuş Boranı* 1998 yılında yayınlandı. Özkılıç, *Gönlümün Şirazesini Bozuldu* adlı kitabıyla, 2007 Hal-dun Taner Öykü Ödülü'nü aldı. *Kuş Boranı* adlı kitabından "Bir Yanı Yaralı", *Orada Yollarda* kitabından, "Güzel Günler İçin" adlı öykülerinden, Erden Kıral, 2008 yılında *Vicdan* adlı uzun metrajlı filmi sinemaya uyarladı. Özkılıç'ın, *Şerul'da Beklemek* adlı kitabından, "Adı Kargalarda Saklı" öyküsünü de yönetmen Özcan Alper, *Moto Guzzi* adıyla 2008 yılında kısa film olarak çekti. Özkılıç, 2000/2005 yılları arasında İzmir'de, *Agora* dergisini çıkardı. Kızı Öykü 2000 yılında doğdu.

İÇİNDEKİLER

<i>Onların Hikâyelerine Dair.....</i>	9
Nalbant	13
Diyarbakir Dolar Şimdi	27
Kement Attın Koydun Beni Tuzağa	35
Yeşil Kurbağalar	49
Gönlümün Şirazesi Bozuldu	61
Baba Bugün Daldalanım.....	83
Kelkit'in Altı Bağlar.....	99
Su da Yandı	113
Ela Geyik Gibi Boyun Sallarsın.....	125
Ehmedo Lo.....	139

ONLARIN HİKÂYELERİNE DAİR...

Ayın şavkıyla sütbeyaza bürünmüş ovanın karnında, o dönüp dönüp anlatmaya doyamadığım, bize “su” veren, hayat veren büyük nehri geride bırakmış, şehre doğru yol alıyoruz. Faytonun üstünde, küçücük ellerimle kavradığım dizginleri büyük bir gururla, güvenle tutuyorum. Arada bir kamçıyla, atlarım Aloş’la Heşim’e şöyle bir dokunuyorum, el alışkanlığı... Gecenin ortasında, ben, atlarım ve faytonun yumuşak koltuğuna kurulmuş babam... Sanki koca ovada, o görkemli düzlükte bizden başka canlı yok; bütün varlıklar derin bir uykuda. Issız bir gece. Atların ayakları, trampet çubuklarının ahenginde toprağı dövüyor, yol altımızdan akıp gidiyor.

Babam anlatıyor, geçmişini, daha çok gençlik yıllarını. O zamanlar Kars’tan buraya, Iğdır’a öküz arabalarıyla yük taşıyorlar, yolculuk günlerce sürüyor; gece gündüz. Babam anlatıyor: “Dereye vurduk furgunları.¹ Tam derenin ortasında bir yağmur, ardından dolu, sanki kıyamet. Ne yapacağımızı şaşırdık. Bir an önce çıkmak lazım, yoksa sel götürecektir öküzlerimizle, furgunlarımızla, bizi de...”

O yolculuk, bir dönüş yolculuğudur. Akşamın geç saatinde bir yolcu gelmiş, ben faytonun üzerindeyim,

¹ Furgun: Uzun, alçak boylu, dört tekerli araba.

babam ötede diğer faytoncularla sohbet ediyor, adam babamın bir tanıdığı. Acele köyüne gitmesi gerekiyor. Köyü Aras'ın kıyısında. İşte almışız adamı, köyüne bırakmışız, dönüyoruz ve babam anlatıyor; koltukta, ayağının birini diğerinin üzerine atmış, öyle bir güzel anlatıyor ki, atlarımın da dinlemek için kulak kabarttıklarını düşünüyorum...

Bir başka yıl, bir başka gün, bu kez arabacıyım şehirde. O yıl öyle bir mahsul var ki, sanki bereket yağmış toprağa. Bire bin vermiş toprak. Biz, arabacılar sabahtan akşama, soluk almadan çalışıyoruz. Bahçelerden kasa kasa sebze yi şehirde bir dükkâna indirir indirmez bir başkası dikiliyor başıma, “Sür,” diyor, “Acele!.. Kayıslar kasalarda bozuldu, sür!” İşte, neredeyse kaçarak Şübe Sokağı'na kendimi atıyorum; atlarımınla birlikte soluklanmak, bir lokma bir şeyler yiye bilmek, atlarımı da yemlemek için. Bir bakıyorum bir başka arabacı, benim en çok sevdiğim arkadaşım Hüseyin de sığınmış sokağa. Atların torbalarını takıp Yeşil İğdır Lokantası'na koşarak gidiyoruz. Bu lokantanın yemekleri çok güzel. Bir başka gün de İranlı'nın lokantasına doğru yol alıyoruz, onun o meşhur “Bozbaş”ından¹ yiyeceğiz. Giriyoruz, ama kimi zaman müşteriler bizi gelip lokantada buluyorlar. Başımıza dikilip yemeği bitirmemizi bekliyorlar...

Bir gece, sabaha karşı bu kez benim gözümde dünyanın en büyük şehri olan bir şehirde, sokaklarında yol alıyorum. Bu şehir İstanbul, yol ise Kızıltoprak, Fikirtepe güzergâhı, bir kısmı tarla arası yollar. Caddebostan Gazinosu'nun inşaatında çalıştıktan sonra, patron içimizden bazılarını garson olarak ayırmış, onların arasında ben de varım. Patron bir film yapımcısı-yönetmen. Birinci gün, açılışta bütün Yeşilçam orada. Daha

¹ Bozbaş: Kulplu, çinko su bardağı biçiminde büyük bardaklarda, Asya kökenli baharatlarla fırında, tandırda pişirilen etli nohut yemeği.

bu ilk gece de çuvallıyorum, şef garsonum o yazlık bahçenin kalın gövdeli çam ağaçlarına bir boğa gibi tosluyor. Birden gazino doluyor, ben hayatımda garsonluk yapmamışım, adam öfkeden çıldırıyor. O gün işten atılacağımı düşünürken, o yaşlı, iyi yürekli patron çözüm buluyor. Beni, uzakta, müşterinin en az olduğu masaların şef garsona komi olarak veriyor...

Bir başka yaz günü, aradan yıllar geçmiş, ben yine köydeyim, ablamın bahçesinde, dış kapıdan, ufak tefek, yaşlı, dayım giriyor. Dayım, bir yoksul Kürt köylüsü. O güzel gülüşüyle bana doğru geliyor, ben de ilerliyorum, bahçenin ortasında sarılıyor, ellerini öpüyorum. Yaz günü, kalın giysilerin içinde yanaklarından terler akıyor; o tuzlu, sıcak teri yanaklarımı ıslatıyor. Oturuyor, bir iki hoş beşten sonra önceden duyduğum bir olayın nedenini soruyorum; “Dayı, duyduğuma göre soyadını değiştirmişsin, doğru mu?” Öyle yüzümde, elindeki mendille yanaklarından akan teri silerken, bir güzel gülümsemeyle bakıyor: “Evet, doğrudur, değiştirdim gurban,” diyor. “Neden?” diyorum. Anlatıyor, dayımın soyadı siyasal bir örgütün adına çok benziyor, ben de aynı düşünmüştüm, nedeni budur, demiştim kendime, söylediğimi doğruluyor. Ve diyor ki: “Bu örgüt, bu adamlar yaman vurucu kırıcı adamlarmış... Fakat ben bilmemişem, bunlar benim adıma nereden öğrendiler, kendilerine koydular, ha? Sen ne diyorsun?...”

İşte bunları anlatıyordum, yemeklerde, sohbetlerde çoğunluk yazar arkadaşlarıma. Onlar da hep, bunu yaz, mutlaka yaz diyorlardı, ama ben yazamıyordum. Başka hikâyeler yazıyordum, ta ki radyoda bir reklamı duyup da, sözü edilen ürünü satın almaya karar verdiğim güne kadar. O reklamda, TRT'nin arşivinden derlenen ve otuz üç halk müziği sanatçısının okuduğu üç CD'de toplanmış kırk iki uzun havanın, bozlaşın duyu-

rusu yapıyordu. Bu halk sanatçılarını çocukluğumdan biliyordum. Sesleri, okudukları türküler, uzun havalar kulağımda, gönlümde olan sanatçılardı. Aldım bu CD'yi ve çok eskilere gittim dinledikçe. Unuttuğum birçok anı, yaşanmışlıklar, duygular; çocukluk arkadaşlarım, dostlarım, birlikte yollara düştüklerim, ilk sevdalar birer birer yeniden canlandı; yeniden yaşadım o günleri. Sonra, bir 25 Mayıs günü defterimin bir sayfasından başladım, ilk öyküyü yazmaya koyuldum. Son ve dokuzuncu öyküyü de yazıp bitirdiğimde tarih 11 Haziran'dı.

O güne kadar yazmak isteyip de ertelediğim öyküler böylece kısa bir zamanda yazılmıştı. Tabii bunlar, ilk yazılışları, ham haliydi; trans halinde, coşkuyla yazılmıştı. Sonra bugüne kadar, bu öykülerle boğuşup durdum. İtiraf ediyorum, birçoğunda gözyaşlarımı tutamadım. Önceden yazdığım bir öyküyü de kattım içlerine ve işte bu kitap çıktı ortaya.

Hayat ne garip!.. Demek ki bendeki bu duyguları, bu birikmişliği bir tetikleyen gerekliydi, bir rastlantı sonucu onu buldum. Eğer, bir araba yolculuğunda, TRT 4'te, o duyuruyu dinlememiş olsaydım, bu öyküler belki de hiçbir zaman yazılmayacaktı. Ne rastlantı!..

30 Ekim 2007

URLA

NALBANT

*“Ođul ođul
Bala sarhoş
Beşikte bala sarhoş
Hana bir nalbant gelmiş ey
Mih vurur nala sarhoş
...”*

(Uzun Hava)

Yöre: Erzurum

Kaynak kişi: Muharrem Akkuş

Okuyan: Aysun Gültekin

“Şehre bir nalbant gelmiş,” dedi Musa.

Duvarın dibinde, atların ayağının ucunda uyukluyordum. Arada bir gözüm Aloş’un ha düştü ha düşecek nallarına takılıyordu. Başımı kaldırdım, Aloş da duymuştu sanki onu, kulaklarını dikti.

“Ne dedin?.. Kim gelmiş?” diye sordum, duyduğumu doğrulatmak için.

Sanki günlerdir bir nalbant bekliyorduk atlarımla birlikte. Biliyordum, artık onları nallatmam elzem olmuştu. Çala çukur şosedede, ağır yüklerin altında, nal diye bir şey kalmamıştı ki ayaklarında. Musa’nın demesiyle, atlarımın nalları çoktan “nalları dikmiş”ti. Zaten Aloş’la Yıldız da ikide bir pofur pofur pofurdayarak bana karşı sitemlerini dile getirmiyorlar mıydı? Gözlerinde okuyordum, yumruk büyüklüğündeki mıcırın, keskin, bıçakağzı kara taşların ayaklarında bıraktığı sızıyı.

“Şehre bir nalbant gelmiş... Yeni gelmiş, dedim. Yani diyorum ki bir gidip sorsak ha?.. Nasıl bir adammış? İyi biriye, paragöz değilse tabii, bu bizim sobacı nalbanttan, Mirze Kişi’den de kurtulmuş oluruz, diyoruz.”

Mirze Kişi, sobacı nalbant! Adı üzerinde, sobacı. Nalbant yokluğundan atlarımızı ona nallatıyorduk; mecbur. Olan atlarımıza, güzel tırnaklarına oluyordu. Mıhı, tenekeye çakıyordu sanki vicdansız. “Teneke değil bu tırnak, tırnak Mirze Kişi!” diyemiyorduk ki. Sinirlendi mi, kızdı mı, iki dudağının arasından mıhı,

elinden de çekici atıp kalkıyordu. Sonra gönlünü almak, yeniden Aloş'un pamuk kimin¹ yumuşak ayağını dizinin üstüne koydurmak, "dünyada olmaz iş" oluyordu. Bir saat dil dökmek yetmezdi. Nuh der peygamber demez, atlarımızla yalınayak yola düşmek zorunda kalırdık. Bunun içindi çaresizliğimiz, mecburiyetimiz. Öyle üzgün bakardık içimiz kan ağlayarak. Atların ayakları idareden düşerdi. O güzelim sedefler mihın sivri uçlarıyla parça parça dökülürdü.

"Kimden duydun?"

Arabamızı yine Şube Sokağı'na çekmiştik. Dinlenme saatimiz bu an, atların da yemlenme vakti. Şube Sokağı... Bir solucan gibi kıvrılıp giden sessiz, soluksuz sokak. Dikenli tellerin ardında nöbete duran askerlerin gelene gidene şüpheli gözlerle baktığı, onlarınsa bir suçlu gibi bakışlarını kaçırdığı sokak. İnsandan çok kuşların, başıboş köpeklerin, kedilerin cirit attığı, sessizliğin, durgunluğun, kimsesizliğin yurdu. Belki de bu yüzden buradaydık; böyle bir sokak, bana benzenen...

Fazla araba girip çıkmaz bu sokağa. Sokağın müdavimleri çokluk, saksığan, kargalar, bir de serçeler. Atlarımızın terslerindeki arpaya geliyorlar. Sokağa girdiğimiz an etrafımızı sarıp, gözlerini atlarımızın kığına dikiyorlar. Ayağımızın dibindeler işte. Çevremizde cirit atıyorlar. Dokunuyorlar, sürtünüyorlar bize. Onlardan biri şu total saksığan. Yampiri yampiri yürürken, kendinden uzun kuyruğu da yeri süpürüyor... Arada başını diker gökyüzüne, göğün derinliğini dinler. Belki de gönlü, katar tutup uzun yolculuklara çıkmış göçen kuşlardan biri olmayı ister. Onların kanat vuruşlarını dinler. İçinden kocaman bir "Aaah!" çeker. Onlardan bir olmadığına, yollarda olmadığına, kanat vurup göğün derinliklerinde, özgürlüğün tadını çıkarmadı-

---

¹ Kimin: Gibi.

ğına yanar belli ki. Kahreder topallığına. Kahreder, buralarda, atların ayaklarının dibinde süründüğüne. Sonra unuttur bütün bunları. Gerçeğe, bizimle mutlu olmanın gerçeğine kaptırır kendini... Sonra bücür serçeler... Bir avuç, bir yumak onlar. Nasıl da pat orda, pat burada, coşkuyla sıçrayıp dururlar etrafımızda. Hiç dertleri yok sanki. Kendilerinden büyüklerle barışıklar hep. Yerlerini, nerede olduklarını bilirler, hadlerini de. Bunun içindir ki her yerde özgürce koştururlar. Bir de şu bir gözü kör, şişko karga. Kara karga. Ne işi var bunların içinde? Tembelin biri o. Gözünün birini nerde yitirdi, kim bilir? Obur mu obur. Ye ye doymaz. Sanki eksikliğinin acısını yiyebileceği her şeye saldırmaktan çıkaracak. Bazen öbürüyle, total saksaganla birlikte bu da gökyüzünü dinler. Fazla sürmez, normal hayatına döner. Sağlam gözü bir de keskin ki. Atların ayağını altına sıkışıp kalmış bir tek arpa tanesini bile ta uzaktan görür, yelpelene yelpelene yürür, göz açıp kapayıncaya kadar alır onu ordan. Duvar başlarında, kavakların sırtık uçlarında tüneyip duran, arada, “gak” diyen hemcinslerine bakar kimi zaman. Şimdi uçacak, onlara karışacak, derim içimden. Nerdee... Kanadını oynatmaz. Başını indirir yere, yine buraya döner, biimle, tembel hayatına...

“Gördüm,” diyor Musa.

“Neyi gördün?”

“Ya nerdesin? Ne anlatıyorum ben, deminden?”

“Tamam, anlat, dinliyorum.”

“Nalbantı gördüm. Melekli’ye yük aldım sabahtan. İncesu’dan geçiyordum, adam gösterdi, yükünü sardığım adam. Gözlerini atlarımın ayağına dikmişti. ‘Bunların nalları gitmiş, yazık hayvanlara. Sen olsan, sabahtan akşama kadar bu bozuk yolda, çıplak ayakla gezebilir misin? Nallar da atların ayakkabılarıdır, eskidi mi değiştirmen lazım,’ dedi. Ses etmedim. Bilirsin, her yük vuran atlarla ilgili öğüt verir. Doğru düzgün nal-

bant yok, dedim. Bana, ‘Şehre yeni gelen nalbanttan haberin yok mu?’ dedi. Yok, dedim. Tam o zaman sanayi köprüsünün yakınından geçiyorduk, onu gösterdi. ‘Bak o adam, nalbant,’ dedi. ‘Gümüşhane’den gelmiş. İyi bir nalbant olduğunu söylüyorlar,’ dedi. Baktım yanından geçerken, bir atın ayağı kucağında. Gözlüklü, yaşlı bir adam. Üzerinde önlüğü, atın ön ayağını dizlerinin üstüne yatırışından, tutuşundan anladım işinin ustası bir nalbant olduğunu... Akşama çekelim atları bu adama, bir görelim, konuşalım.”

Burada, bu şehrimizde tam on dört arabacı var. Onları düşündüm, sobacı Mirze Kişi’nin bizi hep kazıkladığını, kimi zaman da yüzümüze bakmadığını, atlarımızı nallamadığını, terslediğini düşündüm. Ne iyi olacaktı, ne iyi. Bu paragöz sobacıdan kurtulacaktık, birden sevindim. Hemen gitmek, görmek istedim. Atlar, yavaş yavaş yediklerini öğütüyorlardı; tatlı, dinç bir gevişteydiler.

Az önce yemeğimizi İranlı’da yedik. Karnım tok. Gözlerime uyku iniyor perde perde. İranlı’nın yemekleri hep uykumu getirir. Neredeyse lokantada uyuyup kalacağım. Yemeklere esrar mı koyuyor ne? İranlı bu, belli olmaz. Kaç yıl oldu lokantayı açalı? Nasıl da zengin oldu kısa zamanda öyle. Burada, bu küçük şehrimizde, son zamanlarda hep İranlı konuşulur oldu. Adamın bir ayağı İran’da. Kim bilir daha neler getiriyordur oradan; burada olmayan, pahalı satılan nice mallar?

“Bu İranlının yemekleri uykumu getiriyor,” dedim Musa’ya. “Aklıma esrar geliyor. Yoksa yemeklere esrar mı koyuyor?”

“Ne?.. Esrar mı koyuyor? Nerden çıkardın bunu?..”

“Orda yemek yedikten sonra hep uyku bastırıyor.”

“Olacak şey mi ya senin dediğin? Esrar pahalı bir şey, kim kuru fasulyeye koyup satar? Sen de uydun bu dedikoduculara. İranlı’yı çekemeyenler daha neler uyduracaklar, neler... Sabahın köründe, kurttan kuştan

önce düşüyoruz yollara. Bundandır oğlum, uykusuzluktan... Ama İranlının bozbaşı var ya... adamın parası olacak hep bozbaş yiyecek... Anasını satıyım, ne olursa olsun, gel yarın bozbaş yiyelim ha?”

Benim aklım esrarda kalmış. Yalnız Musa'nın dediği de doğru. Esrar ucuz bir şey değildir ki. Getirse bile yemeklere koyamaz. Hem esrar koysa bütün insanlar uyur. Oysa bir tek uyuyan benim. Musa da benim gibi değil. Hayret! Bir yatsam, bir gün öğlene kadar yatsam, bütün uykularım bitecek. Uykusuzluğum bitecek! Bir gün yatsam...

Şu total saksağana bak, nasıl da sürükleyerek götürüyor ayağını. Git yat!.. Git ağaçların gölgesine, vur sırtını çimlerin üzerine, uyu mışıl mışıl. Bu sıcakta, bu tozun, bu cehennem içinde ne işin var? Git, kış!

“Ne yapıyorsun?”

Duydu “kış” dediğimi Musa.

“Bu hayvanlarda hiç akıl yok, diyorum. Akşama kadar sıcakta altında dolanıp duruyorlar. Ne kadar karınları var ki? Çoğu zaman oyalanıyorlar. Ben onların yerinde olsam...”

“Gidip yatarsın.”

“Nerden bildin?”

“Oğlum gözlerin açılmıyor ki. Sırtını o duvara verdin mi uyuyorsun.”

“Hadi ordan!” dedim, kalktım. “Yürü, gidiyoruz. Gidip görelim, nasıl bir nalbantmış, kaçta nallıyormuş atları.”

“Tamam,” dedi, “atlar da doydu nasılsa gidelim. Ben de adamı merak ediyorum.”

Atların yem torbalarını aldım, “Yeter şimdilik,” dedim, okşadım Aloş'u. Bizim kör total kuşlar şöyle bir uzaklaştılar, bindim yaylıya.

“Hadi gidiyoruz,” dedim, kamçıyı hafiften dokundurdu atlarıma, Şübe Sokağı'nı çıktık Musa'yla peş peşe, İncesu'ya yöneldik.

HASAN ÖZKILIÇ

GÖNLÜMÜN ŞİRAZESİ BOZULDU

ÖYKÜ

Bir 25 Mayıs günü defterimin bir sayfasından başladım, ilk öyküyü yazmaya koyuldum. Son ve dokuzuncu öyküyü de yazıp bitirdiğimde tarih 11 Haziran'dı. O güne kadar yazmak isteyip de ertelediğim öyküler böylece kısa bir zamanda yazılmıştı. Tabii bunlar, ilk yazılışları, ham haliydi; trans halinde, coşkuyla yazılmıştı. Sonra bugüne kadar; bu öykülerle boğuşup durdum. İtiraf ediyorum, birçoğunda gözyaşlarımı tutamadım.

Daha önce *Şerul'da Beklemek, Orada Yollarda* adlı kitaplarını yayınladığımız **Hasan Özkılıç**, sıradan insanların yaşamını son derece içten ve yalın bir dille anlatıyor. Edebiyatımızın gerçekçi ve insancıl geleneğine bağlanan öyküleriyle Özkılıç bir kez daha okur karşısında. *Gönlümün Şirazesi Bozuldu*, hem ortaya çıkış serüveni, hem de sinemamızın ilgisini daha yayımlanmadan çekmesi nedeniyle çok ses getireceğe benziyor.

ISBN 978-975-07-0932-6

9 789750 709326

<http://www.canyayinlari.com>